
РОЗДІЛ 3 ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147-027.1:343.83

Аніщенко Вікторія

ORCID 0000-0002-5062-3789
ResearcherID AAC-5442-2021
Scopus-Author ID 57208032016

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін,
Пенітенціарна академія України
(м. Чернігів, Україна) E-mail: oceansoulvik111@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ФАХІВЦІВ-ПЕНІТЕНЦІАРИСТІВ

Набуття сучасних soft skills фахівцями пенітенціарної системи є вкрай важливим завданням в аспекті підвищення ефективності здійснення службово-професійної діяльності. Це означає, що вони мають володіти не лише фаховими компетентностями, а й уміннями працювати в команді, адаптуватися до змін, розв'язувати ситуаційні завдання та проблеми різної складності, будувати якісні комунікативні взаємодії з різними категоріями осіб.

***Метою статті** є пошук шляхів активізації розвитку «soft skills» фахівців-пенітенціаристів у процесі ступеневої професійної підготовки вітчизняної системи вищої освіти.*

***Методологія дослідження** базується на аналізі, узагальненні та систематизації інформаційних джерел, нормативних документів із проблематики підготовки фахівців-пенітенціаристів, в тому числі формування «soft skills», службово-професійна діяльність яких потребує врахування особливостей реформування пенітенціарної системи, побудови безбар'єрного професійного середовища, вибору методів ефективного впливу, ресоціалізації та алгоритмів комунікативних процесів із військовополоненими, засудженими та ув'язненими.*

***Висновки.** Soft skills – це не суто людські якості й характеристики особистості, це м'які компетенції, тобто спроможність самостійно й ефективно діяти в межах своїх повноважень. Для формування soft skills важливо застосовувати сучасні педагогічні технології, серед яких найбільш ефективними є такі, як: технології розвитку критичного мислення, проблемного та проектного навчання, кейс-технології та технології з ігровими елементами, здоров'язбережувальні та інформаційно-комунікаційні технології, в тому числі віртуальної та доповненої реальності.*

***Ключові слова:** пенітенціарний персонал, hard skills, soft skills, службово-професійна діяльність, інноваційні педагогічні технології.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Підвищення професіоналізму пенітенціарного персоналу викликано низкою факторів, що пов'язані з реформуванням Державної кримінально-виконавчої системи України (далі – ДКВС України), новими суспільно-значимими викликами щодо забезпечення та підтримки певного рівня безпеки та охорони контингенту установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, таборів для військовополонених, надання допомоги громадянам в різних, в тому числі надзвичайних ситуаціях та ін. Військові дії на території України змушують пенітенціарний персонал швидко оновлювати не тільки тверді навички – *hard skills*, що лежать в основі професійної компетентності, але й набувати м'які навички – *soft skills*, що забезпечують підтримання на достатньо високому рівні адаптаційного потенціалу, психологічної резильєнтності, прояву лідерської та комунікативної компетенцій, прийняття раціональних і обґрунтованих рішень в умовах ризику тощо.

Процес оновлення *hard skills* та *soft skills* пенітенціарного персоналу може бути забезпечений шляхом застосування нових технологій під час здобуття вищої освіти на всіх рівнях, в тому числі підвищення кваліфікації у відповідній сфері певного виду службово-професійної діяльності (пенітенціарного менеджменту, безпеки та охорони, в тому числі динамічної безпеки, медичної допомоги, інженерно-санітарного і комунально-побутового забезпечення, соціально-виховної та психологічної роботи, ін.).

Аналіз основних досліджень і публікацій. Починаючи з середини ХХ століття питання формування та розвитку «*soft skills*» стали актуальними в системі підготовки військовослужбовців Сполучених Штатів Америки (П. Вітмор та Дж. Фрай), а згодом проблемою формування «м'яких навичок» зацікавилася більша дослідників у сфері педагогіки, психології, медицини, соціальної сфери, інформаційних технологій (В. Аніщенко [1], К. Коваль [4], Н. Коляда [5], А. Либлінг [6], С. Наход [8], Т. Смагіна [11] та ін.).

Незважаючи на численні різноаспектні дослідження означеної проблеми, питання змістового наповнення освітньо-професійних програм підготовки майбутніх фахівців-пенітенціаристів та освітніх програм підвищення кваліфікації різних категорій персоналу пенітенціарної системи України відповідно до нормативних документів й з урахуванням особистих запитів офіцерів ДКВС України, персоналу органів пробації потребують додаткового вивчення щодо формування «*soft skills*».

Мета статті є пошук шляхів активізації розвитку «*soft skills*» фахівців-пенітенціаристів у процесі ступеневої професійної підготовки вітчизняної системи вищої освіти.

Методологія дослідження базується на аналізі, узагальненні та систематизації інформаційних джерел, нормативних документів із проблематики підготовки фахівців-пенітенціаристів, в тому числі формування «*soft skills*», службово-професійна діяльність яких потребує враховувати особливості реформування пенітенціарної системи, побудови безбар'єрного професійного середовища, вибору методів ефективного впливу, ресоціалізації та алгоритмів комунікативних процесів із військовополоненими, засудженими та ув'язненими.

Результати дослідження. Сьогодні, що пов'язано з викликами триваючої війни, вимагає від українських пенітенціаристів підвищення адаптаційного потенціалу та набуття нових *soft skills* для ефективного здійснення службово-професійної діяльності. Це означає, що вони мають володіти не лише фаховими компетентностями, а й уміннями працювати в команді, адаптуватися до змін, розв'язувати ситуаційні завдання та проблеми різної складності, швидко та відповідально приймаючи рішення та проявляючи лідерські здібності, будувати якісні комунікативні взаємодії не тільки з колегами, а також із представниками контингенту установ виконання покарань (далі – УВП), слідчих ізоляторів (далі – СІЗО), таборів для військовополонених (далі – ТВП) та іншими особами, які можуть потрапити в коло вирішення певних службово-професійних завдань.

Як показали результати досліджень перелік таких навичок, на жаль, для вітчизняних пенітенціаристів відсутній на відміну від західних теорій підготовки спеціалістів військової та правоохоронної сфери [1; 2; 6; 7]. Тому на сьогодні постала необхідність в обґрунтуванні набору м'яких компетенцій та створення моделі формування *soft skills* пенітенціарного персоналу України в умовах ступеневої системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців з урахуванням вимог міжнародних стандартів підготовки [3] пенітенціарного персоналу та умов, що пов'язані з військовими діями на території нашої країни.

Сучасний фахівець-пенітенціарист – це освічена особа, яка має сформовану професійну компетентність, здатна швидко адаптуватися до нових умов службово-професійної діяльності за рахунок постійного вдосконалення не тільки фахових компетенцій, але й *soft skills* (м'яких навичок), що охоплюють навички комунікації, співпраці, лідерства, переконування, критичного та системного мислення тощо.

Реформи пенітенціарної системи України, яка стартувала у нашій країні з 2017 року [9], системи вищої освіти враховують та передбачають запровадження компетентнісного підходу до навчання й підвищення кваліфікації пенітенціарного персоналу та передбачають ряд ключових компетентностей, серед яких: громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і

можливостей. Особливо це відчувається у прийнятій Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року (далі – Стратегія) [10], де зазначено, що метою Стратегії є створення гуманістичної системи виконання кримінальних покарань, що гарантуватиме безпеку суспільства і забезпечуватиме соціальну адаптацію засуджених та осіб, взятих під варту, а до основних цілей Стратегії віднесені такі, як:

- створення належних умов тримання засуджених та осіб, взятих під варту;
 - створення ефективної системи запобігання та протидії катуванням, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню;
 - забезпечення права на охорону здоров'я та медичну допомогу, соціальний захист в установах виконання покарань та слідчих ізоляторів;
 - збільшення кількості випадків застосування покарань та запобіжних заходів, не пов'язаних з ізоляцією від суспільства, та подальший розвиток органів пробачії;
 - удосконалення методів та інструментів виправлення і ресоціалізації засуджених та їх подальше впровадження;
 - забезпечення належного рівня безпеки та правопорядку в установах виконання покарань та слідчих ізоляторів;
 - формування ефективної моделі підготовки та діяльності персоналу органів і установ пенітенціарної системи;
 - розширення можливостей цифровізації пенітенціарної системи.
- Як бачимо, Стратегія базується на таких основних принципах, як:
- верховенство права, законність і справедливість;
 - повага до людської гідності, повне та всебічне дотримання прав і свобод людини та громадянина;
 - рівність і недискримінація у сфері виконання кримінальних покарань та пробачії;
 - пріоритет застосування заохочувальної політики над каральною;
 - диференціація та індивідуалізація виконання кримінальних покарань;
 - раціональне застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної поведінки;
 - поєднання динамічної та статичної безпеки, а також пропорційності обмежень, що застосовуються до засуджених;
 - нульова толерантність до корупції;
 - об'єктивність та обґрунтованість визначення проблем у сфері виконання кримінальних покарань та пробачії, оцінки їх масштабу, пошук оптимальних варіантів розв'язання таких проблем;
 - конкретність, досяжність цілей та вимірюваність очікуваних результатів реалізації Стратегії;
 - забезпечення своєчасного реагування на виклики, що виникають у сфері виконання кримінальних покарань та пробачії, застосування інноваційних підходів;
 - інклюзивність і широке залучення до моніторингу та оцінки прогресу реалізації Стратегії заінтересованих сторін;
 - відкритість процесу реалізації Стратегії.

З метою дотримання в роботі персоналом пенітенціарної системи вимог та принципів зазначеної Стратегії реалізація компетентнісного підходу навчання має бути доповнена програмно-дидактичними компонентами щодо формування та розвитку «soft skills», «м'яких навичок» на кшталт уміння утримувати увагу, системно, креативно і критично мислити, співчувати, проявляти лідерські компетенції та працювати в команді, вміння застосовувати різні алгоритми комунікативних дій, впливу на свідомість контингенту УВП, СІЗО, ТВП. Серед інших інновацій – виховання стійкості до проявів та наслідків надзвичайних, в том числі екстремальних, умов службово-професійної діяльності, а також робота із психологічними травмами, що актуально для країни в стані війни.

Результати аналізу досвіду підготовки пенітенціарного персоналу в державах Європейського Союзу, США, скандинавських країнах показав, що комплекс soft skills для офіцерів-пенітенціаристів включає в себе аналітичне мислення та інноваційність; активне навчання і стратегії навчання; розв'язання складних проблем; критичне мислення й аналіз; креативність, оригінальність та ініціативність; лідерство й соціальний вплив; використання технологій, моніторинг і контроль; витривалість, стресостійкість та гнучкість; логічна аргументація, розв'язання проблем та формування ідей тощо [2].

Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців-пенітенціаристів показав, що вони переважані навчальними дисциплінами, які розвивають у здобувачів вищої освіти «hard skills», тобто «тверді» навички, пов'язані зі знанням фундаментальних і спеціальних дисциплін, здобуттям практичної підготовки тощо. Ці дисципліни є основою для формування загальної професійної компетентності. Існуючі педагогічні оціночні методики дозволяють легко виміряти «тверді» навички («hard skills»), отримати доволі об'єктивну оцінку володіння предметними компетенціями (професійними знаннями, вміннями та навичками) майбутніми фахівцями-пенітенціаристами [1; 2]. Поряд з цими компетенціями важливу роль відіграють життєві навички, які в органічній єдності визначають можливості молодого фахівця розвивати соціальну адаптацію, будувати кар'єру, успішно соціалізуватися тощо.

«М'які» навички («soft skills») виміряти складно, а тому їх оцінка має суб'єктивний характер (чесність, порядність, ініціативність, працелюбність, прагнення та здатність до навчання, творчі

здібності, критичне та креативне мислення тощо). Ці «soft skills» мають прояв саме у різних видах взаємодії персоналу з різними категоріями осіб, тобто відображають рівень вмінь налагоджувати комунікативні зв'язки та будувати стосунки в системі «людина – людина», трансляції лідерсько-управлінської позиції щодо вирішення важливих службово-професійних завдань, прояву соціокультурного досвіду та формування суспільно-правових норм, правил, традицій тощо. На противагу твердим навичкам, м'які навички не є обов'язковими, але саме вони у поєднанні зі спеціальними вміннями та особистими якостями пенітенціарного персоналу, сприяють становленню фахівців-пенітенціаристів як висококваліфікованих професіоналів, експертів своєї справи, посилюють ефективність роботи і взаємодію з оточенням.

Soft skills формуються переважно під час вивчення дисциплін соціально-гуманітарного спрямування. Ці універсальні навички можуть бути сформовані шляхом активного застосування інноваційних методик та технологій.

З метою формування soft skills у фахівців-пенітенціаристів доцільно застосовувати такі інноваційні педагогічні технології, як:

- технології розвитку критичного мислення: робота в малих групах; метод Сократа, лекція із запланованими (умисними) помилками, кейс-метод, вебквест, а також написання статей, анотацій та/або редагування текстів;

- технології проблемного навчання особливо корисні у поєднанні компетентнісного та міждисциплінарного підходів, що дозволяє створити логічний зв'язок із практикою і використанням життєвого досвіду здобувачів вищої освіти та осіб, які проходять підвищення кваліфікації; такі технології передбачають створення кейсів з проблемними ситуаціями наближеними до професійної діяльності та критерієм оцінки правильності вирішення навчальних проблем

- технології проектного навчання та дослідницькі технології передбачають залучення здобувачів вищої освіти до систематизації та набуття нових знань, створення власних продуктів (проектів); розвивають навички критичного мислення та творчого командного підходу до вирішення проблемних завдань, синтезу та стійкості лідерів та команди проекту в умовах обмеженого часу та визначеної мети, а також навички ведення перемовини, ухвалення спільних рішень, несення відповідальності відповідно до ролі в проектній команді й спільної інтерпретації результатів своєї проектної діяльності; проектне навчання ефективно проявляється через міждисциплінарні зв'язки, що виходять за межі програми одного конкретного предмету;

- кейс-технології поєднують теорію з практикою, де в якості кейсів здобувачам вищої освіти пропонується перегляд навчального відео, спеціально сформованих службово-професійних завдань, які вони мають вирішити, відповісти на низку питань та отримати відгук від викладача, практичного співробітника; ці технології сприяють розвитку навичок активного слухання, критичного мислення, прийняття рішень, формування власного підходу до розуміння кейсу та вирішення завдання;

- технології з ігровими елементами допомагають створити нове уявлення та змоделювати певні ситуації, що виникають в практичній діяльності пенітенціариста, а також під час виконання ігрових завдань відпрацьовуються навички дисциплінованості (дотримання встановлених норм і правил поведінки), вміння обирати ціль, бути уважними до особливостей спілкування в певній ролі, що в подальшому знаходить свою реалізацію та затребуваність у професійній діяльності.

- здоров'язбережувальні технології спрямовані на формування у здобувачів освіти навичок збереження здоров'я (фізичного, психічного), на дотримання здорового способу життя через залучення їх до різних форм та заходів фізичної культури, проведення спеціальних тренінгів з навчання управління стресовими й тривожними станами з метою підвищення адаптаційного потенціалу та рівня резильєнтності;

- інформаційно-комунікаційні технології, в тому числі віртуальної та доповненої реальності. Застосуванням технологій віртуальної та доповненої реальності є природно зрозумілим, а використання різних методів штучного інтелекту для систем віртуальної та доповненої реальності є основою уніфікації процесу набуття новітніх hard skills та soft skills. Їх використання надає можливість запровадження в освітній процес інноваційних проектів, що поєднують технології пошуку інформації, її узагальнення та обробки, методики представлення у вигляді різних форм (діаграм, таблиць, масивів даних), отримання знань, відпрацювання сучасних вмінь та навичок роботи з програмним забезпеченням, що використовується в спеціальних комунікативних технологіях в сфері забезпечення безпеки охоронних систем, ведення Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту; використання програмного забезпечення з елементами штучного інтелекту «Кассандра» для аналізу ймовірності повторного порушення закону злочинцем, ін..

Вибір певної інтерактивної технології, того чи іншого інтерактивного методу навчання залежить від проблемної ситуації, можливості моделювання певної ситуаційної задачі та побудови алгоритму її вирішення, мети відпрацювання набору soft skills, якими має володіти фахівець-пенітенціарист.

Висновки. Враховуючи результати дослідження треба зауважити на таких основних положеннях:

1) soft skills – це не суто людські якості й характеристики особистості (доброта, кмітливість, спокійність, емпатійність, толерантність тощо), це м'які компетенції, тобто спроможність самостійно й

ефективно діяти в межах своїх повноважень (активації власного розвитку, прийняття змін та вміння аналізувати, змінювати, узгоджувати певні управлінські рішення тощо);

2) вибір певної інтерактивної технології, того чи іншого інтерактивного методу навчання залежить від проблемної ситуації, можливості моделювання певної ситуаційної задачі та побудови алгоритму її вирішення, мети відпрацювання набору soft skills, якими має володіти фахівець-пенітенціарист;

3) в сучасних реаліях формування soft skills у фахівців-пенітенціаристів сприятиме: створенню потужного фундаменту для розвитку лідерської та комунікативної компетенції, що дозволить їм стрімко і професійно вирішувати службово-професійні завдання в умовах надзвичайних та екстремальних ситуацій, що, на жаль, супроводжують теперішнє життя, а також підтримці високої вмотивованості до самоосвіти, саморозвитку, збереження здоров'я тощо.

References

1. Аніщенко В. О. Ступенева професійна підготовка офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України: теорія та практика: монографія. Чернівці : SCRIPTORIUM, 2020. 476 с.
Anishchenko, V. O. (2020). Stupeneva profesiina pidhotovka ofitseriv Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy: teoriia ta praktyka: monohrafiia [Degree professional training of officers of the State Criminal-Executive Service of Ukraine: theory and practice]. Chernihiv, Ukraine: SCRIPTORIUM, 476. [in Ukrainian].
2. Аніщенко В. О. Методологічні засади інноваційного розвитку майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України крізь призму креативності. *Інноваційна педагогіка*. 2020, № 20, С. 72–77.
Anishchenko, V. O. (2020). Metodolohichni zasady innovatsiinoho rozvytku maibutnikh ofitseriv Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy kriz pryзму kreatyvnosti [Methodological foundations of innovative development of future officers of the State criminal and executive service of Ukraine through the lens of creativity]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*. 20. 72–77. [in Ukrainian].
3. Європейські пенітенціарні правила (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць). Прийнято Комітетом Міністрів 11.01.2006 р. на 952-й зустрічі Заступників Міністрів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_032 (дата звернення: 21.02.2024).
Ievropejski penitentsiarni pravyla (Rekomendatsiia № R (2006)2 Komitetu Ministriv derzhav-uchasnyts) [European penitentiary rules (Recommendation № R (2006)2 Committee of Ministers of the states-members)]. Adopted by the Committee of Ministers 11.01.2006 on 952-nd meeting of the Deputy Ministers]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_032 [in Ukrainian].
4. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. Вип. 2. С. 162–167.
Koval, K. O. (2015). Rozvytok «soft skills» u studentiv-odyn z vazhlyvykh chynnykiv pratsevlashtuvannia [The development of «soft skills» in students is one of the important factors of employment]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu – Bulletin of Vinnytsia Polytechnic Institute*. 2. 162–167. [in Ukrainian].
5. Коляда Н., Кравченко О. Практичний досвід формування «soft-skills» в умовах закладу вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27. Т. 3. С. 137–145.
Koliada, N., Kravchenko, O. (2020). Praktychnyi dosvid formuvannia «soft-skills» v umovakh zakladu vyshchoi osvity [Practical experience of «soft-skills» formation in terms of higher education institution]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Topical issues of the humanities*. 27. 137–145.
6. Либлінг А., Прайс Д., Шефер Г. Тюремный работник. Лондон: Рутледж, 2012. 163 с.
Lyblynh, A., Prais, D., Shefer, H. (2012). Tiuremnyi rabotnyk [Prison officer]. London, United Kingdom: «Rutledzh». 163.
7. МакГакін Дж. Сучасний в'язничний менеджмент. Київ: ТОВ «К. І. С.», 2017. 137 с.
MakHakin, Dzh. (2017). Suchasnyi v'iaznychnyi menedzhment [Modern prison management]. Kyiv, Ukraine: TOV «K. I. S.». 137. [in Ukrainian].
8. Наход С. А. Значущість «Soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2018. Вип. 63. С. 131–135.
Nakhod, S. A. (2018). Znachushchist «Soft skills» dlia profesiinoho stanovlennia maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii [The importance of «Soft skills» for the professional formation of future specialists in the socio-economic professions]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvu – Scientific Journal of the Drahomanov National Pedagogical University. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*. 63. 131–135. [in Ukrainian].

9. Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 654-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> (дата звернення: 02.02.2024).
Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia (rozvytku) penitentsiarnoi systemy Ukrainy [On approval of the Concept of Reforming (Development) of the Penitentiary System of Ukraine]: rozporiadzhennia KМУ vid 13 veresnia 2017 r. № 654-p. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
10. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022-2024 роках: розпорядження КМУ від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.02.2024).
Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia penitentsiarnoi systemy na period do 2026 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu yii realizatsii u 2022-2024 rokakh [On approval of the Strategy for reforming the penitentiary system for the period up to 2026 and approval of the operational plan for its implementation in 2022-2024]: rozporiadzhennia KМУ vid 16 hrudnia 2022 r. № 1153-p. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
11. Смагіна Т., Шуневич О. Умови розвитку гнучких навичок (soft skills) педагогів у процесі навчання на курсах підвищення кваліфікації. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 73–80.
Smahina, T., Shunevych, O. (2019). Umovy rozvytku hnuchkykh navychok (soft skills) pedahohiv u protsesi navchannia na kursakh pidvyshchennia kvalifikatsii [Conditions for the development of teachers' softskills during refresher courses for teachers]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*. 2. 73–80.

Anishchenko V.

ORCID 0000-0002-5062-3789
ResearcherID AAC-5442-2021
Scopus-Author ID 57208032016

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of Pedagogy and Humanitarian Sciences,
Penitentiary Academy of Ukraine
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: oceansoulvik111@gmail.com

ACTUAL ISSUES OF SOFT SKILLS DEVELOPMENT OF PENITENTIARY SPECIALISTS

The acquisition of modern soft skills by penitentiary system specialists is an extremely important task in terms of improving the efficiency of their professional activities. This means that they must have not only professional competencies, but also the ability to work in a team, adapt to changes, solve situational tasks and problems of varying complexity, and build high-quality communication interactions with different categories of people.

The purpose of the article is to find ways to intensify the development of «soft skills» of penitentiary specialists in the process of graduate professional training of the national higher education system.

The methodology of the study is based on the analysis, generalization and systematization of information resources, normative documents on the training of penitentiary specialists, including the development of «soft skills», whose professional activities should take into account the peculiarities of reforming the penitentiary system, building a barrier-free professional environment, choosing methods of effective influence, resocialization and algorithms of communication processes with prisoners of war, convicts and prisoners.

Conclusions. Soft skills are not purely human qualities and personality characteristics, they are soft competencies, i.e. the ability to act independently and effectively within the limits of one's authority. In order to develop soft skills, it is important to use modern pedagogical technologies, among which the most effective are the following: technologies for the development of critical thinking, problem-based and project-based learning, case technologies and technologies with game elements, health and information and communication technologies, including virtual and augmented reality.

Keywords: penitentiary personnel, hard skills, soft skills, service and professional activity, innovative pedagogical technologies.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Биконя О. П.